

שויתי ה' לנגדי תמיד

צורת אדם

מה בינה

שיעור ו'

ממחבר סדרת הספרים

בלבבי משכן אבנה

לקבלת העלון השבועי בדוא"ל
יש לשלוח בקשה לכתובת:
bilvavi231@gmail.com
לקבלת העלון השבועי בפקס
יש לשלוח בקשה לפקס המערכת:
03-5480529

להגעה ישירה לשיעור דרך קול הלשון,
מתקשרים לקול הלשון או למספר הישיר הנ"ל

ומקיימים: כוכבית [*] סולמית [#] - <
364787 [מספר שיעור] - < סולמית [#]

לקיחת חלק בהוצאות הגדולות
של הדפסת הספרים לזיכוי הרבים
ניתן לתרום במערכת הטלפונית:
מרכז הצדקה
ישראל: 1-800-28-28-28
USA +972-2-5025580
יש לציין מספר קרן:
4387 - בלבבי משכן אבנה
לפרטים נוספים והקדשות
bilvavi231@gmail.com

© כל הזכויות שמורות

קו ישיר לשמיעת
שיעורי מורנו הרב שליט"א
ב'קול הלשון':
ישראל 073.295.1245
USA 605.313.6660

מערכת 'בלבבי משכן אבנה'
טלפון: 052.763.8588
פקס: 03-5480529
ת.ד. 34192
ירושלים 9134100
bilvavi231@gmail.com

בני בינה - בימים ההם ובזמן הזה

(פיוט 'מעוז צור ישועתי' לחנוכה)

הקדמה

בפרקים הקודמים התבאר שצורת אדם כוללת את החלל שנמצא בהיקפו של האדם ואת האדם עצמו. צורת האדם עצמה מורכבת בכללות ממש משני חלקים - גולגולת וגוף, החלק העליון הוא גולגולת, והחלק התחתון הוא הגוף.

הגולגולת עצמה מורכבת מעצם הגולגולת ומהחלל שבתוכה, בחלל שבתוכה בכללות ישנם שני חלקים - האחד נקרא אויר והשני נקרא מוח. ביתר פרטות, יש קרום שמבדיל בין המוח לאוויר וקרום שמבדיל בין האוויר לגולגולת, זהו תמצית המבנה של צורת הגולגולת שבאדם.

בפרקים הקודמים עסקנו בהרחבה בגולגולת עצמה שכוללת בתוכה את האוויר ואת הקרום שנמצא על גבי האוויר ועל גבי המוח.

בפרק הקודם התחלנו לעסוק בסוגיית המוח.

תמצית מבנה המוח כפי מה שהתבאר בפרקים הקודמים, המוח מורכב מג' חלקים: מוח החכמה מוח הבינה ומוח הדעת. בפרק הקודם עסקנו במוח החכמה, בפרק זה נעסוק בס"ד במוח הבינה.

מוח הבינה גם הוא כמו מוח החכמה מקומו בתוך הגולגולת.

למוח הבינה ישנם שלושה יחסויות. ישנה יחסויות של מוח הבינה לגולגולת, ישנה יחסויות של מוח הבינה לאוויר וישנה יחסויות של מוח הבינה למוחין עצמם ובפרטות למוח החכמה.

יחס מוח הבינה לגולגולת

נסדר את הסוגיא מלעילא לתתא.

היחס הראשון הוא היחס של מוח הבינה לגולגולת. כבר הוזכר לעיל כמה פעמים שהגולגולת נקראת גולגולת מלשון גלגל-גלגלים-דבר המתגלגל וכד'. ביחס למוח החכמה נתבאר, שכאשר אדם רואה את

ההתנגדות ליון היה מכוח מדרגת בינה דתיקון - 'בני בינה', כנגד הבינה דקלקול שמתגלה אצל יון.

בדרך רמז: השייכות של יון לבינה, המילה יון עולה ס"ו ויחד עם הכולל ס"ז, כמנין בינה. וכן המילה גלגל גם היא עולה כמנין בינה ע"ה, זה בעומק הגלגל של הגולגולת שבה נמצא מוח הבינה.

בעומק, הפנים הם בבחינת אור 'חכמת אדם תאיר פניו', 'כי באור פניך נתת לנו וגו', האחור הוא בבחינת חושך - זה עומק מדרגת הדלקת נר חנוכה שזמן הדלקתו הוא 'משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק', שזה הזמן שמתחיל להחשיך, ודייקא מקום ההדלקה הוא לא בביתו שהוא מקום של אור, אלא מדליקים את נרות החנוכה בפתח הבית, - במקום שמתחיל החושך, במקום החיצוני שאין אור, ותכלית ההדלקה להאיר ולגלות את מדרגת האחור מכוח הבינה דתיקון.

יון - חכמת הגלגלים

יון מצד שורש יניקתה יונקת ממקום הבינה העליון שבתוך הגולגולת. אצל חכמי יון מדרגת הגור לגולת מתגלה בעיקר מצד מה שהם עסקו בהשגת חכמת הגלגלים של הטבע. מדרגת הגלגלים שבתבע ענינה התנועה הטבעית שקיימת בבריאה, כל יסודם ומהותם של חכמי יון היא חקירת החומר, הרכבתו ותנועתו. עומק מהות חכמת יון היא השגת דבר מתוך דבר, להשיג את מה שאינו מושג ממה שמושג - מכוח צד הפנים המושג להשיג את צד האחור שאינו מושג. זה עומק חכמת יון.¹

הגולגולת, אם הוא אינו מסובב אותה הוא רואה ממקום הימצאו רק צד אחד של הגולגולת והוא לא רואה את הצד השני, מצד מדרגת החכמה מתגלה הצד השני מכוח מדרגת הגלגל - דבר המתגלגל, כלומר, מה שמתגלגל ועתיד לצאת מהדבר, בבחינת 'איזהו חכם? הרואה את הנולד'.

כעת כשאנו עוסקים בסוגית מוח הבינה ובפרט טות ביחס הבינה לגולגולת, גם כאן קיימת הגדרה זו אולם עם שינוי דק.

כאשר אדם עומד הוא רואה רק צד אחד של הגורגולת והוא לא רואה את צד האחור שלה, כאשר יש לאדם גם את המוח השני הוא מוח הבינה, הוא יכול מכוח מוח הבינה להבין מכוח ראיית צד הפנים מה יש בצד האחור. בינה ענינה 'מבין דבר מתוך דבר', כלומר, במדרגת הגולגולת שהיא מתגלגלת על ידי מוח הבינה, אפשר להבין מתוך החלק שנראה מהו החלק שאינו נראה, מתוך הפנים אפשר להשיג את האחור. בעומק יותר, ההגדרה היא לא רק להשיג את האחור, אלא להשיג את כל ההיקף של הדבר בכל גלגוליו. על ידי החלק המתגלה (הגל שבמתגלה) אפשר לראות את החלק הבלתי מתגלה שהוא בבחינת אחור בערך לחלק המתגלה.

נחדד: מכוח מדרגת החכמה שבגולגולת, החכם מה משיגה את מה שעתידי להיות באופן של איזהו חכם? הרואה את הנולד. לעומת זאת כוח הבינה - ראית האחור דייקא מכוח הפנים.

חכמת יון - בינה דקלקול

המדרגה הזאת כאשר היא מתגלה מצד הקלקול היא הנקראת 'חכמת יון'. כידוע, החכמה דקלקול מתגלה בחכמת יון. הקלקול של יון הוא בחכמה וכלשון חז"ל בהרבה מקומות שהתבטאו על חכמת יון, ובפרטות יותר כפי שמובא בפזמון 'מעוז צור', חכמת יון נקראת בינה: 'בני בינה ימי שמונה', בינה זה עומק מדרגת חכמת יון,² כוח

¹ בסוד בינה עד הוד אתפשטת וחנוכה כידוע כנגד

ההוד.

² והדברים בחלקם מובאים בדברי רבותינו.

³ כידוע שחלק גדול מהחכמה של יון הייתה

מבוססת על שיטת הוכחות, מתוך דבר פלוני ופלוני מוכרח דבר אלמוני, והיינו, שלא חיפשו ומצאו איזה דבר, אלא הוכיחו אותו מדבר אחר, ודוגמת ההוכחה שהעולם עגול, גודל השמש וגודל הירח וכדו'.

(ומלבד זאת היה את ענין תרבות יון - יופי חיצוני

וכדו' שזה סוגיא לעצמה, וההגדרה הכללית היא,

רור זה, בין זה לבין דבר אחר, הוא מבין ברור יותר. מה נמצא בבריאה בין כל נברא לחבירו? מציאות האוויר, הרוח, בין כל דבר ודבר בבריאה יש מציאות של רוח ואוויר.

כל דבר ודבר שישנו בבריאה, אף אם הוא הציפוף ביותר בהרכבת חלקיו באופן של חלקיקים קטנים ביותר, מכל מקום סוף דבר בכל מציאות בבריאה יש איזהו שהוא רווח ואוויר בין חלקיו, הגם שפעמים רבות זה לא ניכר כלל לעיני הרואה, אולם בדקות ממש יש רווח דק בין כל דבר ודבר בבריאה, וכך בנויה כל מציאות הבריאה. הכוח הזה הוא מכוח הבינה בין לבין, בינה מלשון בין - בין לבין.

הזוכר בתחילת הפרק שצורת האדם כוללת את צורת האדם עצמו ואת היקפו שיש בסביבותיו חלל, בעומק, לפי מה שנתבאר השתא, יש את החלל שנמצא סביב הדבר ויש את החלל שנמצא בין דבר לדבר אחר. סביב לכל הבריאה יש אור אין סוף ובתוכו יש חלל, ובתוך החלל יש את האדם, בחלל הזה שבתוכו האדם, שם מתגלה כוח הבינה, ושורשו מצד המדרגה של בין לבין - בין האדם לאין סוף, החלל עומד בין האדם לאין סוף שסביבותיו.¹

אולם, ישנו מקום נוסף שמתגלה האוויר באדם וגם הוא מצד מדרגת הבינה, המקום הזה הוא במין קום הגולגולת, בין הגולגולת למוח. בין הגולגולת למוח יש מציאות של אוויר, וגם האוויר הזה שורשו מצד מדרגת הבינה, ושם הבין לבין הוא בין הגולגולת למוח.

בפרטות יותר, בין האוויר לגולגולת יש קרום, וכן בין האוויר למוח יש קרום, הקרום הזה מקומם

מדרגת ישראל בגלגול האותיות שלמעלה מן הגלגלים

לעומת כך, באופן של זה לעומת זה - מדרגת הגילוי של בית חשמונאי כאשר הם גברו וניצחו את מלכות יון, זהו גילוי של כוח הבינה שבגולגולת מכוח מדרגת הגלגול שבגולגולת, ובעומק יותר, הנצחון היה מכוח גלגול האותיות, מכוח צירופי האותיות באופן של רל"א שערים פנים ואחור.² צירופי האותיות א-ב-ב-א-ג-א-ג-א וחוזר חלילה - זהו גדר צורת גלגול האותיות בשורשן, וזה לעומת זה, כנגד הבינה דיוון החשמונאים מצרפים את הבינה שמגלה פנים ואחור לגולגולת שהיא כוח של גלגול האותיות ואז נעשה כוח של גילוי של פנים ואחור מכוח הבינה ומכוח הגולגורית, וכך הם גברו על מלכות יון.

בעומק, מדרגת חכמת יון כל השגתם אינה אלא ממדרגת הגלגלים עצמם - גלגל הטבע שבבריאה, לעומת זאת, עם-ישראל משיגים את המדגה הגבוהה יותר, מכוח כך שהם דבקים בגלגול האותיות שלמעלה מהגלגלים שנמצאים בבריאה.

זהו היחס של הבינה לגולגולת מצד מדרגת התיקון ומצד מדרגת הקלקול.

יחס מוח הבינה לאוויר

החלק השני במדרגת הבינה, הוא יחס הבינה לאוויר.

כפי שהתבאר לעיל, החלל הפנוי מלא כולו באוויר.³

כל בינה היא מלשון - בין לבין, כלומר, יסוד כוח הבינה הוא המדרגה שבין דבר לדבר,⁴ ומתוך ביי

¹ ע"א שכתב: כתר בימינא חכמה בשמאלא בינה באמצעיתא. ועיין בקהלת יעקב ערך בינה
² הדברים מובאים באופן ברור בכל סדר ההשתלשלות של הבריאה כפי שמבואר בדברי רבותינו - אור אין סוף, צמצום, ובתוכו נמצא פרצוף א"ק - אדם קדמון.

מצד מדרגת בינה מתגלה החלק העליון של חכמת יון, ומצד מדרגת הוד מתגלה היופי של תרבות יון
³ רל"א שערים יש להם פנים ואחור והם דייקא מגלים מהפנים את האחור.
⁴ עיין בתחילת העץ חיים.
⁵ עיין בזוהר פרשת פנחס (רעיא מהימנא) דף רמז

מכוח מדרגת הבינה שהוא בין לבין.¹¹

זה מהות היחס של הבינה ביחס למדרגת האוויר - מדרגת בין לבין.

דבינה שהוא במדרגת הראש שהוא המקום שבין לבין, אולם בהתפשטות לתתא מתגלה הבינה במקום הגרון שהוא בין לבין - בין הראש לגוף.¹²

שערות במדרגת הבינה

כפרטות יותר, מדרגת הבינה מתגלה גם בשערות שיוצאות מהגולגולת.

כמו שנתבאר לעיל בארוכה, עיקר גילוי השערות שיוצאות מצד הפנים אלו הם שערות ממדרגת החכמה, זקן, 'זקן - זה קנה חכמה'. השערות שיוצאות מעל הראש שורשם במדרגת האוויר.

החלק של השערות מאחור שמתגלגל ויורד, אלו הם שערות במדרגת 'תילי תילים של הלכות' 'קוצותיו תלתלים שחורות', ושורשם של ה'תילי תילים של הלכות' הוא במדרגת הבינה שנמצאת בין דבר לבין דבר, ובתוך הבין לבין נמצא הדעת.

בתפיסה הפשוטה יש הלכה אחת, האופן בו הלכה אחת נעשית לתילי תילים של הלכות, זה על ידי מדרגת הבינה, מדרגתה בינה שהיא מדרגת הבין לבין היא זאת שגורמת לפרט את ההלכה לפרטות אחרי פרטות עד שמהלכה אחת נעשה תילי תילים של הלכות.

כל הלכה ביסודה היא הלכה אחת, אולם כאשר מתבוננים (מדרגת הבינה), מגלים שהיא מורכבת מריבוי של פרטים עד אין קץ, ובין כל חלק וחלק יש מציאות של בין לבין וזה מדרגת הבינה.

עומק מדרגתו של ר' עקיבא שהיה דרוש תילי תילים של הלכות, משורשת במדרגת הבינה של הבין לבין - המציאות שבין חלק לחלק. כאשר משנים איזה חלק או מוציאים אותו ממקומו מתגלים תילי תילים של הלכות, מתגלים נקודות דקות באותה הלכה עצמה. ושורשם של כל התילי תי לים של הלכות, הוא בחלל הפנוי, במדרגת האוויר

התפשטות הבינה במקום הגרון

מקום נוסף בו מתגלה מדרגת הבינה באופן של בין לבין, הוא במקום הגרון. הבינה בהתפשטותה ממקום המוחין מתפשטת למקום הגרון, ומצד כך מדרגת הבינה מתגלה באופן של בין לבין - בין הראש לגוף.¹³

כמו שהתבאר כבר למעלה, קומת צורת אדם נחלקת לשנים - ראש וגוף. בין הראש לגוף יש גילוי למדרגת הבינה באופן של 'בין לבין', מדרגת הבינה היא המציאות שבין דבר לדבר, לפעמים בדרך הבדלה ולפעמים בדרך של חיבור, אבל מכל מקום לעולם מהות הבינה היא המקום שבין לבין.

אם אין בינה אין דעת

זהו עומק דברי המשנה 'אם אין בינה אין דעת', כלומר, עצם זה שיש מציאות של בין לבין או יחסיות של בין לבין זה מהות מדרגת הבינה, ובוה יש אופן שזה מתגלה באופן של חלל פנוי ואז מתגלה 'דעת המבדלת', וזהו מדרגה של חלל של שלושה שאין שם חיבור וצירוף, ויש אופן שזה מתגלה באופן של פחות שאז 'כל פחות משלושה כלבוד דמי'¹⁴ ואז מתגלה דעת המחברת.¹⁵

והרי ששורש הבינה הוא במדרגת המוחין במוח

¹¹ כלומר, לא עצם הקרום מבינה אלא מקום הקרום, החלל שבין לבין, הוא מדרגת בינה.

¹² בשורש זה מתגלה בבינה דאריך שמקומה בגרון כמבואר בעץ חיים שער י"ג פרק ב מ"ת.

¹³ אבות פרק ג משנה יז

¹⁴ סוכה דף טז עמוד ב

¹⁵ והחילוק בין מדרגת הבינה למדרגת הדעת, שמי דרגת הבינה היא המקום שבין לבין ומדרגת הדעת היא מה שממלא את אותו מקום.

¹⁶ זה עומק המשניות במגילה שמחלקות בין דבר לדבר - 'אין בין ... וכו'

כמו שמובא בגמרא במנחות^{טו} 'מתוך שרגילים בשמן זית חכמה מצויה בהם' ועוד רבות בדברי חז"ל, הגדרת החכמה הזאת היא חכמה שתומה ולכן דייקא היא הייתה שתומה וחתומה בחותמו של כהן גדול. כשהשמן מתגלה לאחר מכן במנורה אז מתגלה שהחכמה מתגלה ומתפשטת לחוץ וכמו שנאמר 'הרוצה שיחכים ידרים מנורה בדרום'^{טז}, אבל בשורש מציאות השמן - החכמה נותרת שתומה וחתומה חותם בתוך חותם.

השמן שהדליקו במנורה בזמן שגברו בית חש' מונאי על מלכות יון, הוא לא היה שגן רגיל, הוא היה שמן ממדרגת החכמה הסתומה.^{טז}

בדיקות יותר, כל הדלקת מנורה שורשה בשמן הסתום, שהרי טיפה ראשונה למנורה שניה למנחות^{טז}, והרי שבעומק השמן של המנורה הוא רק השמן שיוצא מהטיפה ראשונה שהיא טיפה סתומה שמגיעה מהשורש הנעלם בבחינת 'החכמה מאין תמצא', וזה עומק נקודת הכיסוי שמתגלה במנורה.

זה עומק מדרגת הבינה ביחס לחכמה, מה שהבינה מגלה את החכמה הסתומה מכוח מדרגת המבין דבר מתוך דבר - 'הבן בחכמה'.

סיכום מדרגות הבינה בשלושת יחסיה

נסכם את מדרגות הבינה שהתבארו עד כה:

המדרגת התחונת 'מבין דבר מתוך דבר' - במד' רגה זו האדם יכול להקיש מדבר אחד לדבר אחר. **בנוסף** לכך המדרגה השניה - בגלגל עצמו הוא

^{טו} מנחות דף פה עמוד ב.

^{טז} בבא בתרא דף כה עמוד ב

^{טז} והשמן של בית חשמונאי היה מיוחד בכך שהם לקחו את השמן הסתום וגילו אותו במנורה וכמו בכל הדלקת המנורה.

^{טז} מנחות פרק ח משנה ד

שנמצאת בין הפרטים, ומשם ר' עקיבא היה דורש תילי תלים של הלכות על כל קוצו של יו"ד.

יחס מוח הבינה לחכמה

היחס השלישי של הבינה הוא יחס הבינה לחכמה, עליו נאמר בלשון חז"ל^{טז} 'הבן בחכמה וחכם בבינה', 'הבן בחכמה' זה הבינה שנמצאת בתוך מדרגת המוח עצמו, שם נמצא עומק מדרגת הבינה השורשית 'הבן בחכמה'.

מהו 'הבן בחכמה'? מה שהאדם מוציא מתוך הדבר עצמו דבר אחר. למעלה לגבי הגולגולת הובא הגדרה דומה, שם ההגדרה הייתה שהאדם משיג את האחור על ידי הפנים מכוח מדרגת הדבר שנמצא בהיקף של האחור, כאן במדרגת הבינה - במבין דבר מתוך דבר של מדרגת הבן בחכמה, הגדרת הדברים היא שהאדם משיג את פנימיות החכמה הנעלמת מכוח מדרגת הבינה.

החכמה מצד עצמה היא מציאות שתומה בבחינת חכמה סתומה, אולם מצד מדרגת הבינה שבחכמה - 'הבן בחכמה', אפשר לעמוד על הסיתום של הבינה ולהשיג את החכמה הסתומה.

זה עומק המדרגה הפנימית ביחס של מוח הבינה שנמצא בתוך החכמה שמקומה בגולגולת, במדרגה הזאת מתגלה שהבינה משכילה את העומק הפנימי של החכמה הסתומה.

חותם בתוך חותם - מבין דבר מתוך דבר

נקודה זו מתגלה גם כן במדרגת היוונים, כאשר הייתה הצלה לעם ישראל מובא בגמרא במסכת שבת^{טז} שהחשמונאים מצאו פך שמן אחד חתום בחותמו של כהן גדול והוא היה חתום חותם בתוך חותם. עומק הדברים, השמן הוא מדרגת החכמה

^{טז} ספר יצירה פרק א משנה ג

^{טז} שבת דף כ"א עמוד ב

מקיש מהצד הגלוי שבגלגל לצד הנעלם שבו - מהפנים לאחור.

בנוסף לכך המדרגה השלישית הוא מבין מה בין זה לבין דבר אחר ועל ידי כך הוא מבין ברור את הדברים.

בנוסף לכך המדרגה העליונה ביותר - 'מבין דבר מתוך דבר' - השגת הדבר מתוך פנימיותו כאשר הוא נכנס לתוך הדבר ועל ידי כן הוא משיג את הפנימיות הנעלמת שנמצאת בתוכו. כאשר משיגים את הפנימית הנעלמת אפשר להשיג גם את חלק האחור שבדבר וכן אפשר להשיג את מה שמושג מתוך דבר זה לדבר אחר באופן של מבין דבר מתוך דבר מדבר זה לדבר אחר.

כח הבינה בלב - לב מבין

המדרגה הנוספת היא המדרגה של 'לב מבין' - בינה שבה הלב מבין. בכללות ישנם שתי מערכות של בינה המתגלות בלב:

- המערכת הראשונה היא של מ"ט שערי בינה.
- המערכת השנייה היא שער הנ' שבלב - שער הנ' שבבינה.

המדרגה התחתונה שבלב היא המ"ט שערי בינה שעניינם הוא מדרגת שער. כאשר אדם נכנס בשער הוא נכנס על מנת להגיע למקום אחר, זה עומק מדרגת - 'מבין דבר מתוך דבר', מתוך דבר אחד מגיעים לדבר אחר, בבחינת שער לדבר שעל ידו משיגים דבר אחר. בנר חנוכה זה מתגלה בדין של 'מדליקו על הפתח במחוך' - על הפתח - על השער, והמטרה שהוא יאיר לבחוך, וזהו מהלך נוסף דתיקון כנגד מהלך הבינה של היוונים.

שער הנו"

אולם המדרגה העליונה יותר שמתגלה בלב היא לא המ"ט שערי בינה אלא שער הנ'. שער הנ'

שבבינה נקרא בלשון רבותינו¹ 'הבנתא דליבא', במדרגה זו 'השער' מתחלף ל'השערה', וכלשון חז"ל² הידוע על הפסוק 'נודע בשערים בעלה - כל חד לפום מאן דמשער בליבה'. המ"ט שערים הראשונים הם במדרגת שער, אולם בשער הנ' עו' לים למדרגה גבוהה יותר, מדרגת ההשערה.

בהבחנה הזאת, הבינה מתגלה בגולגולת וב'שערות לא רק מדין שיעור אלא מדין השערה. בצד התחתון של מדרגת הבינה שמתגלה בלב מצד המ"ט שערים שבה, שם זה מתגלה במדרגת 'שער', אולם במדרגה העליונה, בשער הנ', השורש של הגילוי הוא בשערות באופן של השערה.

בעומק יותר, מבואר בדברי רבותינו³ שקומת השערות עצמה נחלקת לשתי המדרגות הללו: המדרגה התחתונה שבשערות נקראת **שיעור** - **גבול**⁴, והמדרגה העליונה של השערות היא מל' שון **השערה** - דבר משוער שאין לו גבולות ברורים.

פתח ושער

למעלה התבאר שיעקר השערות מתגלות מכח האוויר שבוקע ויוצא לחוץ מהגולגולת. ביחס לסוגית החכמה שבגולגולת זה מתגלה באופן של ברק, הבקיעה של השערות הם האווירא שבוקע ומתגלה כברק שמאיר לרגע, זה מוגדר כמציאות של פתח, ברק שמגלה לאדם את הפתח של הדבר, וכדוגמת אדם שנמצא במקום חשוך שכאשר יש ברק לרגע האו רואה את הכיוון של הפתח וכעת הוא יודע היכן הכיוון אליו הוא צריך ללכת.

¹ עיין בגמרא במגילה כד ב, שם מבואר שמעשה מרכבה תלוי בהבנת הלב. וכן יש הרבה מקומות שמבואר שבינה נקראת רעותא דליבא.

² זוהר פרשת וירא חלק א דף קג

³ . מבואר בע"ח שאין אנו עוסקים בשערות הראש לרוב העלמם ואי השגתם, לעומת כך שערות הזקן ותלתלים שמאחור הם כן מושגים.

⁴ עיין אמת ליעקב מערכת מבוא שערים אות ש אות ג, שם מביא בשם הרמ"ז ששערות מלשון שיעור, וכן מבאר שם ששערות מלשון שער.

והנבראים כולם בנויים באופן של גבול ושיעור, שורש כל הבריאה כולה הוא העשרה מאמרות - עשרה מלשון שיעור - גבול, ולכן כל דבר בבריאה יש לו גבול ושיעור.

השיעור של הבריאה הוא עשר⁷², כל שיעור הוא מלשון של עשר כי שיעור כל הבריאה כולה הוא עשר. כאשר בוקעים את מדרגת העשר מגיעים למקום שלמעלה מהגבול וזה הכוח בנפש שנקרא השערה, השערה ענינה בקיעת גבולות העשר למקום שלמעלה מהעשר.

כל זמן שלאדם אין השערה של קדושה - אין לו השראת השכינה, כל זמן שהאדם נמצא רק בתוך השיעור - אין לו את ההשערה שבנפש שהיא הכוח שמעל מציאות הגבול.

בעומק, הכוח הזה של ההשערה שמעל מציאות הגבול הוא הנקרא השראת השכינה, השערה - השראה אלו הם שורשים קרובים, השכינה ששורה מעל הנבראים היא שורה מעל גבולות הנבראים שנמצאים במדרגה של עשר, השכינה נמצאת במקום של ההשערה.

בקיעה למקום ההשערה מכח מסירות נפש ואמונה

כיצד האדם יכול לבקוע ממקום השיעור למקום ההשערה?

אדם שמנסה סתם לבקוע למקום ההשערה, על דרך כלל זה דמיונות בעלמא, הוא נופל למקום של דמיון ואז כמובן הוא נמצא במצב של נפילה ולא במצב של עליה.

יש שתי דרכים על ידם יוכל האדם לבקוע את מציאות הגבול ולעלות מהשיעור להשערה באופן הנכון, והם: כח האמונה וכח מסירות נפש. שתי

כאן במדרגת הבינה זה מוגדר לא כפתח אל כשער, השערות שבוקעים ויצאים מהגולגולת הם השער שדרכו נכנסים לדבר, אולם זה רק מצד המ"ט שערים, מצד השער הנ' זה כבר מתגלה באופן של השערה.

מצד מדרגת החכמה השערות הם בהבחנה פתח, מצד מדרגת הבינה השערות הם בהבחנה של שער, אלו הם שתי הגדרות במדרגת השערה רות⁷³. בנר חנוכה זה מתגלה במה שנאמר מדליקו על פתח ביתו מבחוץ, למעלה הזכרנו את הפתח ביחס לבינה ומצד כך מתגלה שמדליקים בפתח מדין שער, אולם מצד מדרגת החכמה זה מתגלה שמדליקים את האור בפתח - נקודת הברק, וזהו הארת נרות חנוכה משורש ברק.

שיעור והשערה

בלשון אחרת, שער הנ' נקרא 'הבנתא דליבא' - הלב מבין, התפיסה הזו היא התפיסה שהלב תופס דבר מעבר לגבולותיו.

נחדד את הדברים, בפשטות החילוק בין שער להשערה הוא, ששער זה מציאות שיש לה גבול, כגון גבוה ד' וכדו', לעומת זאת השערה אין לה גבול, ומצד כך השערה היא דבר שאין לו גבולות ומנסים לקרב אותו ולדמות אותו במידת מה ועוד סקים בו באופן של השערה על ידי כוח הדימיון שמשער ומצייר את הדבר.

אולם לפי מהלך זה צריך להבין את לשון חז"ל שהוזכר 'נודע בשערים בעלה - כל חד וחד לפום מאן דמשער בליבא', שהרי ברור שאין הכוונה למצב של דמיונות והשערות בלבד.

מקום השראת השכינה למעלה ממקום השיעור

אמנם עומק דברי חז"ל הוא: הבריאה כולה

⁷² כנגד העשרה מאמרות. ובשורש אלו הם עשרה ספירות שמהם מורכבת כל מציאות הבריאה וכמו שמבואר רבות בדברי רבותינו.

⁷³ בגדרי דין פתח קטן משער.

בשערים בעלה כל חד וחד לפום מאן דמשער בליביה

הבנתא דליבא - בקיעה לשער הנ'

זה בעומק המושג הנקרא 'הבנתא דליבא'.

התפיסה של ההבנתא דליבא היא לא תפיסה במהלך של שיעור, של עשר, של גבול, אלא היא תפיסה בהבנתא דליבא בלבד, זוהי תפיסה של דבקות הלב בו יתברך, תפיסה שמגיעה מכוח בקיעת המוחין ויציאה ממדרגת הנברא.

נאמר בקרא 'ושכנתי בתוכם'^כ, ודרשו חז"ל^כ 'בתוך כל אחד ואחד', בעומק, הקב"ה נמצא בליבו של כל אחד ואחד 'צור ליבם וחלקם של ישראל זה הבורא'^כ, וכאשר מתגלה בלב אותו גילוי אלו-קות, זו המדרגה שנקראת בלשון רבותינו מדרגת השער הנ' וכדברי הרמב"ן^כ והר"ן הידועים ועוד מרבותינו^כ, ואז האדם דבק בבורא יתברך שלמע' לה ממדרגת הכלי של הנבראים כפשוטו, וזהו גי' לוי של אור האלוקות, ואז מתגלה שגם האור וגם הכלי באים ממנו יתברך שמו מאמיתת אלוקתו וזוהי המדרגה העליונה של הבינה הנקראת שער הנ' שבה.^כ

ב' - שורש כל הצירופים

הבריאה כולה נבראה על ידי צירופי אותיות,

הכוחות הללו הם הכוחות שעל ידם אפשר לבקוע את גבולות הנבראים.

הבקיעה על ידי מסירות נפש בנויה באופן שהאדם מגיע לגבולות של כוחותיו ואז הוא בוקע מעבר לכך והוא מגלה את אור ההשערה.

הכוח השני הוא כוח האמונה, והוא בנוי באופן שהאדם מאמין בדבר שמעבר להשגתו ומכוח כך הוא בוקע את מדרגת העשר שהיא גבול ההשגה של האדם. כשאדם דבק בכח ההשערה, לא באופן של עולם הדמיון, אלא באופן של מסירות נפש או באופן של אמונה, הוא זוכה ומתנוצץ לו דבר שמי עבר להשגתו.

מדרגת השיעור היא מדרגת העשר שהיא בתוך התפיסה של האדם, האור של ההשערה הוא מחוץ לגבולותיו של האדם והוא נקרא השערה על שם כך שהוא רחוק ואפשר להשיג אותו רק בדרך השערה וכדוגמת אדם שרואה דבר מרחוק והוא משער מה הוא הדבר לפני שהוא משיג אותו מק' רוב.

מדרגת ההשערה נקראת בלשון הפסוק: 'מרחוק ה' נראה לי'^כ, וכאשר האדם משיג את ההארה הרחוקה, הוא נדבק באור שמעבר לעשר - 'אל יחיד ומיוחד'^כ האור שלמעלה מכל גבול ולמעלה ממדרגת העשר. אולם גם אז, עדיין ההשגה של הדברים היא באופן של ריחוק.

השערה של קדושה היא בקיעה מלמעלה ממצייאות הגבול, המדרגה התחתונה של הבקיעה הזאת, היא התנוצצות של אותו האור, ויתר על כן, המדרגה הגבוהה יותר, היא הארה ממש, אולם גם במדרגה זו ההארה היא ההארה מרחוק בלבד. ואז, ככל שהאור מתקרב יותר לאדם, כך אור ההשערה הולך וגדל, וההשערה הופכת למי דוייקת יותר ויותר. ובלשון חז"ל זה מוגדר, 'נודע

^כ ירמיה פרק לא פסוק א

^כ לשון המלבי"ם בשיר השירים פרק ג פסוק י, ומעין זה רבות בתקט"ו תפילות לרמח"ל.

^כ שמות פרק כה פסוק ח

^כ עיין אלשיך בפרשת תרומה פרק כה פסוק כג. ובפרשת כי תשא פרק לא ובפרשת אמור פרק כג. ובשל"ה מסכת תענית פרק תורה אור אות קלד.

אולם הנפש החיים בשער א פרק ד בהערות כותב ודרשו חז"ל בתוכם וכו', ע"ש.

^ל ע"פ תהלים פרק עג פסוק כו

^כ בהקדמתו לפירושו על התורה.

^כ עיין בהרחבה עוד בספר שער הנ"ן

^כ השער הנ' הוא גילוי אלוקות של האור והכלי

משום שזה גלוי מדרגת הידיעה שנכללים האורות והכלים יחד והגדרת הדברים היא, עתיק ואריך, זו"ן, אור וכלי, אחד.

השראת השכינה במשכן, ואלו הם ב' אותיות שמ' צטרפות מצד מדרגת הנבראים שהם נעשים כלי להשראת שכינתו.

על מדרגה זו של השראת שכינה נאמר: אין עוד מלבדו אפילו בחללו של עולם¹⁷ - אפילו במקום שבין לבין, בין אות לאות, גם שם מתגלה ה' יתב' רך, וגם שם מתגלה שאין עוד מלבדו.

כפשוטו כשנאמר 'אין עוד מלבדו' הכוונה היא שאין מציאות של חלל בבריאה וכל הבריאה היא רק מציאותו יתברך שמו, בכל מקום לית אתר פנוי מיניה, אבל בעומק לפי המהלך שהתבאר, 'אין עוד מלבדו אפילו בחללו של עולם', הגדרת הדברים היא, שמקום החלל שהוא מקום הנב' ראים גם הוא נעשה כלי להשראת שכינתו יתברך.

זוהי המדרגה הפנימית ביותר של מדרגת הבינה. מדרגת הנ' שבשערי הבינה היא מדרגת ה'הבנתא דליבא', מדרגת גילוי האלוקות שמתגלה על ידי צירוף שתי אותיות שהשכינה שרויה ביניהם.

כל השראת השכינה נמצאת בצירופי האותיות - זה מקום ההשראה. כשהאותיות משתלשלות ויוצאות מהכוח לפועל הם מתגלים כאורות וכפי שהיה במשכן, אבל שורש ההשראה היא ב'יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהם שמים וארץ', ומצד כך המקום של שורש ההשראה נמצא בבין לבין של שתי האותיות, הדוגמא הברורה שמצאנו לזה בדברי חז"ל זה לגבי איש ואשה 'זכו שכינה ביניהם'¹⁸, וכך גם במשכן השכינה נמצאת ביניהם - בין אות לאות.

מקום השראת השכינה הוא בין אות לאות, בין צירופי האותיות מתגלה השכינה. בלשון חז"ל זה מוגדר 'צמצם שכינתו בין שני בדי ארון'¹⁹, הארון הוא אור-נ', מדרגת האות א', שני בדי ארון זה

וכדברי חז"ל²⁰ הידועים 'יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהם שמים וארץ'. מהם אותיות שנבראו בהם שמים וארץ? עשרה מאמרות שבהם נברא העולם.

ואמרו חז"ל בראשית נמי מאמר הוא, מצד כך הצירוף התחיל באות ב' של בראשית אולם ברור ופשוט שהצירוף לא התחיל באות ב', האות ב' היא רק הכלי לצירוף,

הבריאה נבראה באות ב' 'בראשית ברא אלהים', יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהם שמים וארץ', הכלי הוא ב', כוונת הדבר - הוא ב' של בראשית. כפשוטו זאת האות ב', אולם בענין מק, הבורא הוא אחד 'אני ה' אלקיך', בחינת אל"ף אלופו של עולם. הנבראים בשורש בריאתם 'הסת' כל באורייא וברא עלמא' מכח צירופי האותיות הוא ברא את העולם. ה'בראשית ברא אלקים' זה האות ב', כלומר - ב' אותיות של שורשי כל הצי רופים כולם, שכל צירופי האותיות בשורשם הם אינם אלה שתי אותיות - זה נקרא האות ב' של בראשית.

הבנתא דליבא מקום השראת השכינה

¹⁷ את הבורא שהוא אין-סוף ויש את הנבראים שהם גבוליים. הממוצע בין ה' יתברך לנבראים הם האותיות - צירופי האותיות שעל ידם נבראו הנב' ראים. הנבראים כולם נבראו מצירופי אותיות, שורש הצירוף של האותיות הוא באות ב' של בראשית שכוללת בתוכה שתי אותיות - ב' -שניים, ובעומק יותר, היא כוללת בתוכה שתי אותיות והיא כוללת גם את מה שבין אותם שתי אותיות, וזה בעומק שער הנ' של הבינה.

שער הנ' של הבינה מלעילא לתתא הוא השער שממנו נברא העולם, כלומר, העולם נברא בב' של הבינה, זה ה'הבנתא דליבא' שנתפסת בלב האדם, ושם מתגלה שתכלית כל הבריאה אינו אלא גילוי אמיתתו יתברך, ואמיתתו יתברך מתגלה על ידי

¹⁷ מדרש רבה פרשת ואתחנן פרשה ב סימן כח

¹⁸ סוטה דף יז עמוד א

¹⁹ עיין ילקוט שמעוני רמז תתקפ"ג ד"ה צרור המור.

²⁰ ברכות דף נה עמוד א

לכם חלק באלוקי ישראל' וכמו שמסביר שם רש"י שיוון גזרו דייקא לכתוב על קרן השור, כנגד חטא העגל ששם חטאו עם ישראל ב'לא יהיה לך אלו-קים אחרים על פני'. יון שרצו לעקור את הפנימית של שער הנ' של הבינה שהיא ידיעת האלקות בה: בנתא דליבא, גזרו לכתוב על קרן השור ודייקא על הקרן שמקומה בגולגולת - כנגד מדרגת הח' כמה של יון, ושם דייקא הם גזרו לכתוב 'אין לכם חלק באלוקי ישראל, כדי לעורר את חטא העגל ששם נפלו עם ישראל 'ללא יהיה לך אלוקים אחרים על פני', ואיבדו את הגולגולת העליונה (עגל - גולגולת, אלו השם שורשם חד - גל) ואת צירופי אותיות שביניהם שורה השכינה.

התפשטות כח הבינה באוזניים

עד עתה הסברנו בקצרה ממש את קומת הבינה בסדר מדרגותיה מלעילא לתתא - גולגולת, אוויר, מוח, מקום הגרון וממקום הלב.

למטה מכך, כאשר הבינה מתפשטת החוצה, עיקר גילוייה הוא במקום האוזניים^ט.

'ונתת לעבדך לב שומע^ט, כשמידת הבינה מתפשטת מהלב החוצה היא מתגלה באוזניים - 'לב שומע', וכמו שדורשים חז"ל^ט.

למעלה בסוגיא של החכמה הובא הענין של התפשטות מדרגת החכמה בחושים והיא מתגלה בעיקר במדרגת העיניים - עיני העדה חכמה העדה, החכמה מתפשטת במדרגת החכמה ומצד כך מתגלה השגחתו יתברך 'עיני ה' משוטטות

מדרגת האות ב' ב - בדים הב' שבבדים^ט, ושם השכינה שהיא האור נ' שורה. השכינה היא האור נ' - האור שמתגלה בסוף שער הנ', והיא שורה בין שני בדי הארון שהם צירופי האותיות והם הכלי להשראת השכינה. וזו מדרגת תכלית כל הבריאה כולה, השראת השכינה בכלי של הנבראים - בין האותיות.

המדרגה העליונה שבבינה

מהלך זה של גילוי ה'הבנתא דליבא' שנמצא בלב, הוא גבוה מעל כל מדרגות הבינה שהוזכרו עד עתה.

המהלך של ההבנתא דליבא גבוה מהבינה שני מצאת בגרון בין הגולגולת לגוף. הוא גם גבוה יותר מהבינה שנמצאת במוח - 'הבן בחכמה', בבחינת מבין דבר מתוך דבר שהוא עומד על פני מיות שורש החכמה הסתומה, בבחינת 'מצאו פך שמן חתום בחותמו של כהן גדול'. והוא גם למי עלה ממדרגת הבינה המצורפת לאוויר שמהותה מדרגת בין לבין של מקום החלל שמשם יוצאים השערות והתילי תילים של הלכות באופן של רי בוי פרטים והולדה אין סופית בדברי תורה מכוח הבין לבין. ויתר על כן, מדרגת ההבנתא דליבא גבוהה למעלה ממדרגת הבינה שמצטרפת לגולגולת שמהותה השגת האחור מכוח הפנים.

במדרגה זו של ההבנתא דליבא מתגלה שלמות גילוי האלוקות, מה שאפשר להשיג את האחד יחיד ומיוחד שנמצא בכל שניים שבשורשם הם צירוף של שני אותיות.

כתבו לכם על קרן השור

זה היה עומק הקלקול שאליו רצו יון להפיל את עם ישראל, יון ניסו לגעת בעומק של הבינה הפנימית, ולכן הם גזרו לכתוב על קרן השור 'אין

^ט בד נקרא כן על שם האות ב' שבו ועל שם הכפלה של ב' כפול ב' שעולה ד'.

^ט עיין עץ חיים שער ד שער טנת"א פרק א
^ט מלכים א פרק ג פסוק ט

^ט עיין פתחי שערים נתיב אורות אח"פ דא"ק פתח ז. אולם בזוהר חלק ג דף רצד עמוד ב, מבואר שמפסוק זה לומדים על החכמה שמתגלה בחוש השמיעה ומהפסוק 'דבר כי שומע עבדך' לומדים על הבינה. ועיין שער מאמרי הרשב"י על ספרא דצניעותא פרק א ד"ה עוד אמר כי באוון. וביאור הדברים, אוון מדרגתה ע"ב דס"ג, ומצד כך, ע"ב-חכמה, ס"ג - בינה.

הפנים, הוא רואה את חיתוך שפתיו שמשם האותיות יוצאות, זו מדרגה של חכמה מה שקיבל מרבו, קבלה ממדרגת פנים. במדרגת הבינה הקב־לה היא באופן של שמועה, שמועה על ידי תלמיד, שמועה מאחוריו וכדו', והגדרת הדברים היא, שה־שגת הדברים כאן באה באופן של כללות פנים עם אחור, אמנם גילוי הדברים הוא בדרך פנים, אבל מה שמתגלה מהפנים הוא מציאות האחור.

תורה דידן במדרגת השמיעה

כל מה שאנחנו מקבלים על דרך כלל, כל תורת רבותינו החל מ'משה קיבל תורה מסיני' ועד חלקי התורה שמתחדשים בדור בתראה, את רוב חלקי התורה הללו אנחנו לא מקבלים באופן של פנים 'ראיית פני רבו', אלא באופן של שמיעה בדרך אחור. משה קיבל מסיני ומסר ליהושע, יהושע לזקנים וגו', הקבלה הזאת היא במדרגת שמיעה בלבד, אין כאן ראיית פנים, במעמד הר סיני היה ראיית פנים, 'פנים בפנים דיבר וכו'²², ומכאן ואילך הקבלה עיקרה היא באופן של אחור, במדרגת שמיעה, 'אוזן ששמעה קולי על הר סיני'²³, בגילוי שהיה בהר סיני עם ישראל ראה כביכול בעיניהם את גילוי שכניתו יתברך שמו, אבל מכאן ואילך הכל זה במדרגה של שמיעה, במדרגה של בינה.

בהר סיני היה מהלך של קבלה של חכמה באופן של פנים, מכאן ואילך כל מהלך הבריאה כולה הוא במהלכי הבינה, במהלכי השמיעה במדרגת האוזניים²⁴.

עיבור יניקה ומוחיז בבינה

לעיל בסוגיא של מדרגת החכמה, נתבאר בכ־ללות ממש שלוש מדרגות שישנם באדם.

בכל הארץ', ולפי הערך הזה, כאן בבינה עיקר גי' לזיה בהתפשטות החושים היא לא בעיניים אלא באוזניים.

השגת האוזניים מדרגת פנים ואחור

עומק הדברים. כמו שנתבאר לעיל בהרחבה, השורש העליון של הבינה מתחיל במקום הגור לגולת, ועניינה הוא מה שהאדם משכיל ומשיג מכוח צד אחד של הגולגולת את הצד השני, הח־כמה מתגלה בעיניים שיכולות לראות רק את מה שעומד בצד הפנים של האדם, לעומת הבינה שיכולה להשיג גם את צד האחור, ולכן היא מתג־לה באוזניים שבכוחם לשמוע לא רק מה שבפנים אלא גם מה שסביבותיו של האדם.

בגדרי ההלכה זה נקרא 'שמועה רחוקה' לגבי אבלות²⁵ - האוזניים יכולים לשמוע דבר רחוק ולא דווקא שעומד קרוב מול פניו של האדם.

בגדרי צורת האדם עצמו (לא רק ביחס של חוש השמיעה ששומע למרחוק אלא מצד הצורת אדם עצמה) זה מתגלה במקום של האוזניים, בשונה מהעיניים שנמצאים בצד הפנים האוזניים מקומם בשני צידי הגולגולת, אוזניים מלשון איזון, הם מאזניים בין הפנים לאחור ומכוח כך האדם משיג גם את הפנים וגם את האחור והוא שומע את כל מה שנאמר סביבותיו הן בפנים הן בצד והן בא־חור.

במדרגת החכמה מתגלה ההבחנה של ראיית פני רבו, וכן מה שהאדם רואה את חיתוך האותיות היוצא מפיו ומכוח כך הוא משיג את החכמה, באוזניים זה מתגלה לא מכוח הראיה אלא מכוח השמיעה, מכוח שמיעת הקול שהוא שומע את רבו גם מאחוריו.

כשאדם רואה את רבו הוא מקבל ממנו מכוח

²² מו"ק דף כ עמוד א ועוד בש"ס ושו"ע יו"ד סימן ת"ב.

²³ פרשת ואתחנן פרק ה פסוק ד

²⁴ קידושין דף כב עמוד ב

²⁵ במתן תורה עם ישראל היו במדרגה של חכמה

- 'את הוראת', אולם לאחר חטא העגל הם נפלו

ממדרגת החכמה למדרגת הבינה.

שלושת המדרגות מתתא לעילא הם: עיבור יניקה ומוחין, או בלשון אחרת קטנות המוחין, גדלות ראשונה וגדלות שניה. נתבאר למעלה סדר שלושת המדרגות ביחס לחכמה וכעת נבאר כיצד אותם ג' מדרגות מתגלים בבינה.

בינה במדרגת הקטנות

החכמה היא כללות 'כולם בחכמה עשית', הבינה היא פרטות. כמו שנתבאר למעלה, הגדרת הבינה זו המדרגה של הבין לבין של כל דבר, במדרגת הקטנות זה מתגלה כריבוי פרטים, כל בין לבין מצד הקטנות ענינו שמתגלה ריבוי פרטים, אם יש כלל לא מתגלה בין לבין, כאשר הדבר מתפרט ומתחלק לריבוי פרטים קטנים מתגלה הבין לבין שבדבר וזו מדרגת הבינה. ובקטנות גמורה בינה היא השגת כל פרט לעצמו ללא בין לבין, והשגת הפרט ככלל.

התפיסה של בין לבין שורשה בכוח ההתפרטות, מצד מדרגת הקטנות תופסים את ההתפרטות הזאת כפרטים פרטים, התפיסה היא שכל פרט ופרט עומד לעצמו.

בקטנות הגמורה כפי מה שהוזכר למעלה האדם אינו תופס כלל תפיסה של פרטים הוא תופס את הכל ככלל אחד, למעלה מכך במדרגה היותר גבוהה שבתוך הקטנות התפיסה היא תפיסה של ריבוי פרטים, עוד פרט ועוד פרט. זו הגדרת הקטנות שבבינה.

בינה במדרגת היניקה

למעלה ממדרגת הקטנות יש את מדרגת היניקה. במדרגת היניקה שבבינה, האדם לא תופס מציאות של ריבוי פרטים, התפיסה שמתגלה במדרגת היניקה היא הבין לבין שבין פרט לפרט, התפיסה היא לא תפיסה של כל פרט לעצמו, אלא תפיסה שבין כל פרט לפרט יש מציאות שעומדת באמצע ומצרפת את שני הפרטים או מבדילה ביניהם.

הדעת היא הכוח שמצרף או מבדיל, בזמן העיבור אין לאדם דעת ולכן הוא לא יכול לצרף את הפרטים יחד או להבדילם זה מזה. ביניקה כבר מתחיל להתגלות מדרגת הדעת, ואז מתגלה הכוח של צירוף והבדלה בין פרטים, הדוגמא הברורה לזה היא דברי הגמרא במסכת גיטין¹²⁰ שמגדירה את מידת הדעת של הקטן על פי המבחן של 'צורר וזורקו אגוז ונטלו' - הוא כבר תופס להבדיל בין פרטים שונים וזו מדרגת היניקה שבבינה, תפיסת הבין לבין שבין כל פרט לפרט.

במדרגה זו יש שתי הבחנות כמו שנתבאר, הבחנה של צירוף והבחנה של הבדלה, המדרגה הנמוכה יותר היא מה שהקטן מבדיל בין הפרטים, למעלה מכך מתגלה הכוח של הצירוף שהוא מצרף שתי פרטים לכלל אחד¹²¹ כדוגמת שתי אותיות שמצטרפות לתיבה אחת.

בינה במדרגת הגדלות

למעלה מכך, אחרי מדרגת היניקה יש את מדרגת הגדלות. בהגדרה כוללת מאוד, במדרגת הגדלות שבבינה האדם תופס את הפרטים ואת הכללים בבת אחת, לא שהוא תופס פרטים ומצטרפם ועל ידי כן הוא מגיע לכלל, אלא הוא תופס את הכללים ואת הפרטים בבת אחת ועל ידי כן נוצרת אצלו תמונה שלימה שהיא כללות של החכמה יחד עם הבינה כ'תרי רעים דלא מתפרשין מהדדי'¹²².

ישנה תפיסה שהאדם תופס פרטים ומתוכם הוא מגיע לכלל, זו המדרגה השנייה שבבינה כפי שהתבאר, הוא רואה את ההבדל בין זה לזה ואת האפשרות להבדיל בין הפרטים או לצרפם.

¹²⁰ דף סד עמוד ב

¹²¹ שתי התפיסות הללו מתגלים ביניקה מצד הו"ק שמצטרפים בתיקון ונפרדים בשבירה, בתיקון מתגלה שהשבירה שורש להפרדה מתוקנת, ולא רק נפרדות דקלקול.

¹²² על פי זוהר חלק ג פרשת ויקרא דף ד עמוד א

רגה העליונה של הבינה שהיא במדרגת שער הנ' שבבינה, שם התפיסה כבר למעלה מכל גדרי המוחין, תפיסת השערה, תפיסה זו נמצאת בשער הנ' ולא בנ' שבנ' אלא בנ' שבמ"ט ובמ"ט שבנ' שהם כבר למעלה מגבולות של שיעור. תפיסת המוחין לעולם היא במדרגת עשר-שיעור. אולם מדרגה זו של הבינה שהיא בבחינת השער בבחינת 'החכמה מאין תמצא', ולפי זה גם בבינה יש הבחנה שמגי עה מהא' של האין בבחינת אאלפך חכמה אאלפך בינה, לא רק אאלפך חכמה אלא גם אאלפך בינה.

אבל למעלה מכך, במדרגת הנ' שבנ', מדרגת ההבנתא דליבא-הניצוץ אלוקות, שם זה למעלה מכל תפיסה של מוחין כלל, ומדרגה זו היא מק בילה למדרגת הכתר שנמצא מעל ראשו של מלך למעלה מכל תפיסה של מוחין¹.

אלו הם בתמצית מדרגות הבינה המתגלות בראש. כמובן שבפרטות מדרגת הבינה מתגלה בכל המדרגות כולם, וכפי היסוד הידוע של רבותינו שכל דבר שיש בכלל יש בפרט וממילא הוא נמצא בכל פרט ופרט, ובכל מדרגה ומדרגה יש אתה בינה הפרטית שמתגלה בכל הבין לבין שבכל דבר בבריאה, אולם בכללות ממש הזכרנו כאן את שורשי התפיסות הכלליות של מדרגת הבינה.

בינה - המדרגה העליונה

על פי הדברים שנתבאר, נחזור ונחדד נקודה עמוקה שעולה בסוגיית הבינה. בכללות כשציינו את צורת האדם הציור של צורת אדם היה מורכב משני חלקים, החלק העליון הוא הגולגולת והחלק התחתון הוא הגוף.

אולם למעלה מכך במדרגת הגדלות של הבינה, התפיסה היא תפיסה של כללות ופרטות בבת אחת, תפיסה זו נקראת בעומק 'מוחין דגדלות', מוחין דגדלות ענינם תפיסה שלמה בבת אחת של פרטים וכללים. מדרגה זו היא בבחינת 'תרי רעין דלא מתפרשין מהדדי', חכמה ובינה שמצורפים יחד זה עם זה והכל נתפס בבת אחת².

מדרגת שער הנ' שבבינה - כתר

יתר על כן, למעלה מכל המדרגות הללו מתגלה מדרגת 'הכתר' שהיא השער הנ' שבבינה.

על מנת להסביר בצורה ברורה נחזור ונחדד מהם כל מדרגות הבינה שנתבאר עד השתא.

סדר מדרגות הבינה כמו שנתבאר: לבינה עצמה יש ג' יחסיות, יחס הבינה לחכמה, יחס הבינה לאוויר, יחס הבינה לגולגולת. למעלה מכך יש את השער הנ' שהוא כולל בתוכו את הנ' שבנ' שהוא ההבנתא דליבא ואת הממוצע שבין ההבנתא דליבא למוחין שבבינה שהם בבחינת השערה.

המ"ט שערים הם במדרגת שיעור, השער הנ' שבמ"ט והמ"ט שבנ' הם בבחינת השערה ולמעלה מכך הנ' שבנ' הוא ההבנתא דליבא, הממוצע שבין מדרגת השיעור להבנתא דליבא הוא מדרגת השערה.

ההבנתא דליבא כמו שנתבאר, היא למעלה מכל גבולות הנבראים, וזה הניצוץ אלוקות שבאדם שכביכול הוא מכיר ומשיג את אמיתותו יתברך.

שלושת המדרגות התחתונות שהזכרנו יש בהם את כל תפיסת המוחין שנתבאר - עיבור יניקה מוחין, חין, שהם נקראים בלשון אחרת - מוחין דקטנות, מוחין דגדלות ראשון ומוחין דגדלות שני. במד-

¹ שער הנ' שבמ"ט זה 'השראה' של 'השערה', ככל כתר שהוא במדרגת 'השראה', אולם מ"ט שבנ' זהו דבקות במדרגת 'השערה'

² עיין ע"ח שער י"ג שער אריך פרק י"ג ובשער הכוונות בדרושי חג השבועות בהרחבה.

³ וההגדרה היא, חכמה כלל, בינה פרטים, והם מצורפים יחד, וזה ההגדרה של זיווג, שהחכמה נותנת כלל והבינה פרטים. ובדקות, זה בחינת 'הבן בחכמה', לראות איך הפרטים גנוזים בכלל, 'וחכם בבינה', לראות איך הכלל גנוז בפרטים

מוגדר בלשון רבותינו 'טבורא דליבא', וכאן במדרגת הבינה מתגלה שורש התפיסה שהלב הוא העיקר והוא המרכז של האדם.

עיקר הגלגל נקודת האמצע

עד עכשיו הסברנו את המבנה הכללי של הצורת אדם לפי התפיסה הפשוטה בה הגולגולת למעלה והגוף למטה, כאן בפרק זה לאחר שסידרנו את כל ארבעת מדרגות הבינה, מתגלה כאן סדר חדש לצורת אדם, ולפי סדר זה הנקודה הגבוהה ביותר נמצאת דווקא באמצע - במקום הלב.

בעומק, התפיסה הזאת שנקודת האמצע היא העיקר, היא תפיסת הגלגל, הגלגל עיקר גילוי הוא בנקודת האמצע שלו שהיא השורש של הגלגל, וזה העומק שבינה עולה בגימטריא גלגל ע"ה, כי הבינה היא בתפיסת גלגל ששם מתגלה התפיסה שהמרכז הוא העיקר.

תפיסה מעלה ומטה ותפיסת המרכז

הסוגיא הזאת האם העיקר הוא נקודת ההתחלה לעילא או נקודת האמצע, תלוי ביחסים השונים של הבינה ביחס לחלקים האחרים, ונתבונן בדברים.

בפרק זה ביארנו בהרחבה כמה וכמה יחסיות של הבינה. יחס הבינה לגולגולת, יחס הבינה לאוויר יחס הבינה למוחין. מצד היחס של הבינה למוח מתגלה שהמוח הוא ההתחלה, 'בחכמה יבנה בית', בתפיסה הזאת ההתחלה היא מהמוחין שיעיקרם בראש והם נמצאים למעלה ומשם הם מתפשטים למטה.

השורש שההתחלה של הדבר הוא במוחין, נובע מיחס הבינה למוח. אולם ביחס הבינה לגולגולת שהיא בתפיסת גלגל, שם מתגלה התפיסה שהעיקר הוא נקודת האמצע, בגולגולת שהיא בנויה באופן של גלגל מתגלה שהעיקר והשורש הוא

כפשוטו מהלך הדברים הוא שהחלק העליון הוא למעלה והגוף נמצא מתחתיו למטה. אכן, זה הסדר הפשוט של המבנה של האדם, אולם לפי מה שנתבאר, כח הבינה מתגלה בה המדרגה הגבוהה ביותר, שלמעלה מהראש במקום הכתר, שם נמצא דייקא 'ההבנתא דליבא' שלמעלה ממקום המוחין, והוא מתגלה בלב בהבנתא דליבא, לב. כאן מונח העומק הנורא שמתגלה בבינה שהראש הוא לא המקום השורשי שבקומת האדם.

הלב מרכז האדם

שני מלכים באדם - מח ולב²¹. כפשוטו המח הוא למעלה מהלב, וכדברי הגמרא במסכת שבת²² 'הרוצה לסוך כל גופו סך ראשו תחילה מפני שהוא מלך על כל אבריו', וכן מצאנו רבות בדברי חז"ל ובדברי רבותינו שמגדירים שהראש למעלה מהגוף, וזו התפיסה הפשוטה. בוודאי, ברור ופשוט שתפיסה זו היא אמת וחלק גדול מגדרי הדין בנויים על ההלכה הזו, אולם מצאנו בדברי חז"ל עצמם בכמה וכמה מקומות מפורש שיש הסתכח לווית שונות בדבר. דוגמא ברורה היא עגלה ערופה שהדין להביא אותה לפי העיקר הקרובה לחלל, ונחלקו בגמרא²³ האם מודדים את החלל מראשו או מטבורו, והרי שבעומק בדברי חז"ל עצמם מצאנו תפיסה נוספת היכן המקום השורשי של האדם, ישנה תפיסה בדברי חז"ל שהראש עיקר וישנה תפיסה שהטבור שהוא נקודת האמצע שבאדם הוא העיקר. התפיסה הזאת שלפעמים נקודת האמצע שבאדם הוא העיקר היא התפיסה שמתגלה כאן.

הלב הוא באמצע גופו של האדם וביתר דקות זה

²¹ מוח - חמה, לב - לבנה, אי אפשר לשני מלכים לשמש בכתר אחד. ועיין ספר הברית חל ב מאמר א פרק ד וז"ל: כי המוח מלך בראש והלב מלך בגויה והכבד מלך בבטן. ובערבי נחל בראש השנה שחל בשבת מביא שמעון זה כתוב בתיקונים.

²² דף סא עמוד ב

²³ סוטה דף מה עמוד ב

דעת - חיבור בין שתי התפיסות

בפרק הבא יבואר ב"ה סוגיית הדעת, הדעת שבה נעסוק בפרק הבא יש לה יחסיות של חיבור ושל הבדלה בין שני דברים.

בפרטות במה שנוגע לעניינינו, בשורש השור- שים הדעת הזאת מגלה את החיבור בין שתי המ- ערכות הללו - חיבור בין המערכת של כח החכמה שהוא גילוי של מלמעלה למטה, לבין התפיסה של הבינה שיסודה הוא גלגל שיש לו נקודת מרכז, והכח שמחבר את שני החלקים האלה הוא הנקרא מוח הדעת. הדעת בעומק הוא לא מוח לכשעצמו, אלא הוא מוח שמחבר את התפיסה של מלמעלה למטה יחד עם התפיסה של נקודת המרכז.

תיקון החלל - חיים. פגם החלל - חילול ה'

נפתח מעט את הסוגיא של מדרגת הבינה שעו- מק גילוייה הוא נקודת החלל והמרכז שנמצא בכל דבר בבריאה.

התפיסה של כל נקודת אמצע היא החלל שבד- בר, לפי זה צריך להבין כיצד הבינה מוגדרת כנ- קודת האמצע, הלא הבינה היא כוח, הבינה היא מידה, מצד כך הבינה צריכה להיות דבר שממלא ולא מציאות של חלל.

ביאור הדברים, כמו שנתבאר בארוכה בכל מהלך הפרק, הבינה היא בחינת הבין לבין שבד- בר, כל שתי דברים יוצרים שני צדדים, הבין לבין זו נקודת המרכז של הדבר ושם יש חלל ושם מד- רגת הבינה.

כל שני דברים שקיימים בבריאה יוצרים בהכ- רח שני צדדים, ימין ושמאל. כאשר מתגלים שני צדדים מוכרח שיתגלה גם הבין לבין שנמצא בי- ניהם. הבין לבין הוא חלל, לכן יסוד הבינה היא נקודת המרכז של החללות. בינה בגימטריא חיים אבל היא גם בגימטריא חלל - נקודת המרכז של כל

נקודת האמצע. בעומק, הגולגולת שמוגדרת כעיי- קרו של האדם זה לא רק מחמת מה שהיא נמצאת למעלה בראש ששם נקודת ההתחלה, אלא יש תפיסה נוספת שמחמתה הגולגולת נחשב כעיקר, משום שהגולגולת היא בצורת עיגול והיא מגלה את תפיסת הגלגל ששם המרכז עיקר⁷¹.

האבחנה הנוספת שמתגלה בבינה היא יחס הבי- נה לאוויר. בינה עם הכולל עולה בגימטריא חלל, ומצד כך מתגלה שהבינה היא מהות החלל שנמ- צא בתוך הדבר.

דוגמא ברורה לדברים הובא למעלה ביחס למי- לכות יון, וזה מתגלה בהדלקת נר חנוכה בחוץ על הפתח. מצד תפיסת החכמה, ההגדרה היא שמדליקים את נר חנוכה על מקום הפתח וכמו שהוזכר, אבל בעומק לפי מה שנתבאר מצד תפי- סת האוויר, ההגדרה הדקה יותר היא שמדליקים את הנר חנוכה בחלל שבפתח, וכאן מתגלה בעו- רק נקודת המרכז שהוא החלל שבדבר.

הבינה מצד היחס שלה לאוויר, מגלה את כוח הגלגל של הגולגולת, אבל בעומק יותר, היא מגלה את החלל שנמצא במרכז הגולגולת, ובל- שון אחרת הגדרת הדברים, שהיא מגלה את מרכז החלל. ועומק הגילוי הוא גילוי נקודת המרכז.

זה בעומק גילוי מדרגת המוח שכולל בתוכו שתי מערכות - מערכת של חכמה ומערכת של בינה.

מכח מערכת החכמה השורש העליון של כל דבר נתפס בנקודה העליונה.

לעומת זאת, מכח מערכת הבינה, כל דבר נתפס בנקודת המרכז שלו, ונקודת המרכז של העיגול היא נקודת החלל ששם נמצא ה'בין לבין' של כל דבר, וזה עומק מדרגת הבינה - בין לבין.

⁷¹ המרכז הוא העיקר בגולגולת, והיא מגלה את תפיסת המרכז לכן היא עיקר.

של שער הבינה הוא העומק של תחילת הווית כל הנבראים כולם, אבל לא תחילתם לאחר שהתחילו להיווצר, אלא תחילתם מצד החלל שקודם להם שהוא תחילת האפשרות של הקיום שלהם.

מעשה הדברים שנתבארו בפרק הראשון מקב: לים תוספת בהירות ועומק גדול, למעלה בפרק הראשון נתבאר שצורת אדם כוללת את חללו, בראשית הדברים זה נתפס כדבר רחוק שאינו בר הבנה, אטו מפני שיש חלל סביב האדם לכן החלל הזה כולל את האדם כולו בתוכו! אולם לפי מה שנתבאר הדברים ברורים - אם צורת אדם לא הייתה כוללת את החללות שנמצאת סביבו תיה וקל-וחומר את החללות שבתוכה, כל האדם היה רק בתפיסת מ"ט שערי בינה ללא שער הנ' של הבינה, השער הנ' של הבינה הוא עומק החלל שנמצא סביבות האדם והוא נותן לאדם מקום של קיום.

השער הנ' של הבינה הוא ראשית תחילת הנב: ראים, גילוי מקום החלל שהבורא יתברך מסלק עצמו בכדי לברוא את הנבראים, וזה מציאות החלל שסביבות האדם. ולכן על שער הנ' מבואר בדברי הרמב"ן שהוא כלל לא נברא, מחד מבואר בדברי חז"ל שנבראו נ' שערי בינה וא"כ הוא נברא, אבל מאידך אומר הרמב"ן שהשער הנ' כלל לא נברא, ועומק הדברים, השער הנ' הוא לא חלק מהנברא כפשוטו אלא הוא ההכנה שקודמת לבריאה, בלשון הגר"א זה מוגדר - 'העדר קודם להויה', שם זה המקום הראשון של האפשרות של קיום הנברא, ושם באותה נקודה מרכזית מתגלה מתחילה החלל שנותן את האפשרות לקיום הנבראים, ומהצד השני שם מתגלה מקום השראת השכינה, 'כשהוא רוצה משרה שכינתו בין שני בדי ארון', בנקודת המרכז שבין שני בדי ארון שורה השכינה, במקום שער הנ', ארון - אור נ', שם נמצא החללות של התחלת הבריאה ושם מתגלה תכלית הבריאה - 'נתאוהה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים'. זה העומק הפנימי של מדרגת הבינה.

דבר היא או החיות שלו או ההעדר שלו, אם יש שם גילוי שכינה זה הופך לחיים 'אלוקים חיים'¹¹, ואם אין שם גילוי שכינה, החיים מתהפכים לחלל. זה בעומק נקרא 'חילול ה', כשנקודת המרכז מלאה מתגלה שם שורש החיים של הנבראים, שורש החיים של הנבראים זה בורא עולם, 'חי החיים' ברוך הוא שִׁמְחֵה את הנבראים. אולם כשנקודת המרכז מתרוקנת ונעשה חלל, השכינה הקדושה מסתלקת ואז נעשה חילול ה'.

שער הנ' - תחילת הווית כל הנבראים

מה שאנחנו עוסקים בו עכשיו זה לא רק קבלה שעלינו לקבל, אלא יש כאן את ההבנה של המיל-תא בטעמא למה נקודת החלל שנמצאת באמצע היא תמיד במדרגת בינה, המהות של הבינה היא נקודת המרכז, מה שנמצא בין לבין, ובין כל דבר ודבר בבריאה נמצא בהכרח חלל פנוי.

ידועים דברי הפרקי דר"א: 'עד שלא נברא העויר לם היה הוא אחד ושמו אחד', וכמו שמבואר בדברי רבותינו, שכשעלה ברצונו יתברך שמו לברוא את הנבראים, הוא עשה מקום של חלל פנוי ששם יהיה מקום הנבראים, נמצא לפי זה, שעומק מדרגת הבינה שהיא נקודת החלל שבמרכז, היא בעויר מק תחילת כל מציאות הנמצאים. זה בעומק הסוד של הנקבה שנקראת נקבה מלשון 'נקב' - 'חלל', כלומר, החלל שגנוז בנקבה הוא השורש של כל מציאות הנבראים¹².

זה **העומק של שער הנ'** שהוא במדרגה של 'נברא ולא נברא'¹³, ידיעת אמיתתו יתברך שמו, שער הנ'

¹¹ כידוע מדברי רבותינו שם זה הוא בבינה. ועיין ע"ח שער כ"ג פרק ג מ"ק ושער הכוונות דרושי הפסח דרוש ב.

¹² החלל שבנקבה הוא הרחם ששם נמצאים הנבראים.

¹³ כמבואר ברמב"ן בהקדמה לתורה. ועל דרך הרמז: נון ר"ת נברא ולא נברא

הבינה היא כנגד הנקבה, נקבה מלשון נקב חלל, וזה מדרגת החלל שקדם לאדם והאו הכנה והשורש למציאות הצורת אדם, ושם לא שייך מציאות של למעלה ולמטה, ובלשון פנימית יותר, החלל שסביבות הצורת אדם מהותו הוא למעלה מהצורה אדם שמגלה מדרגות של למעלה ולמטה, אלא עיקר גילוי המדרגה היא מדרגה של מרכז - אמצע.

כאן בעומק מונחות שתי תפיסות בכל קומת העבודה של האדם, תפיסת הצורה אדם שבנויה באופן של מעלה ומטה, ותפיסת הבינה שהיא תפיסת הצמצום שהיא תפיסה של מרכז.

במהלכי העבודה יש אופן של עבודה במדרגת 'יש' וישן אופן נוסף של עבודה במדרגת 'אין'. העבודה של האדם בסוד היש היא בנין צורת אדם, ומצד כך הסדר הוא מלמעלה למטה - 'ראשיכם שבטיכם וגו' ועד שואב מימך'.

אבל מצד העבודה של הביטול שהיא עבודה של האין שהיא עבודה בתפיסת החלל, בתפיסת הבינה, שם העבודה היא עבודה של ביטול לנקודת המרכז הריקה.

כשהאדם בטל לגמרי לאותה נקודה, אז מתגלה המדרגה של 'כשהוא רוצה משרה שכינתו בין שני בדי ארון', כאן מונחת עומק תמצית הדברים שנתבארו בס"ד, אלו הם שני קווים של עבודה, קו החכמה - ימין וקו הבינה - שמאל, עבודה בתפיסת יש ועבודה בתפיסת אין, שני הדרכים הללו מושגים בקומת המוחין שבאדם.

גרון גילוי קו האמצע

זה גם העומק של מה שנתבאר שהבינה מקומה בגרון, כפשוטו הבינה שייכת למדרגה של ראש וגוף והיא נמצאת בין הראש לגוף, אבל בעומק יותר כשהבינה מתגלה בגרון היא נמצאת בדיוק בקו האמצע של האדם, באותו קו של מקום המרכז. בעומק יותר, המקום היחיד שנראה שיש בצו-

שורש הבינה הגנוזה בתפיסת

נקודת האמצע

נתבונן בעומק החילוק בין תפיסת המוחין של החכמה לתפיסת הבינה.

מצד תפיסת החכמה מתגלה למעלה ולמטה, תפיסת החכמה מגלה את הצורת אדם שיש בה למעלה ולמטה - למעלה, שם נקודת ההתחלה ושם הוא המקום הגבוה ביותר, וככל שהמדרגות הולכות ויורדות מתגלה מדרגה נמוכה יותר. זו התפיסה של החכמה.

לעומת כך במדרגת הבינה, התפיסה שמתגלה היא תפיסה של נקודת המרכז, שם נקודת ההתחלה של כל דבר, התפיסה הזאת היא תפיסה שקר דמת לצורת אדם.

מדרגת החכמה בנויה באופן של מלעילה לתתא, המדרגה העליונה למעלה והמדרגה התחתונה למטה, התפיסה הזאת שייכת בגילוי של צורת אדם, כשיש צורת אדם יש למעלה ויש למטה, במדרגת הבינה העליונה במדרגת שער הנ', אין צורת אדם, שורש הבינה היא השער הנ' שקודם לצורת אדם, ולכן לא שייך לומר שהגולגולת היא למעלה והגוף למטה, כי התפיסה היא תפיסה של קודם הצורת אדם לפני שיש מציאות של למעלה למטה ושם התפיסה היא נקודת האמצע¹¹

זה העומק של מה שהתבאר בתחילת הסוגיא שיש צורת אדם ויש את החלל שסביבותיו, החלל שסביבות הצורת אדם לפי מה שנתבאר, אינו דבר נפרד מהצורת אדם אלא הוא חלק מהמהות של הצורת אדם, החלל הוא הכנה והשורש לכל הצורה אדם. מדרגת החכמה היא הצורת אדם - 'אשר יצר את האדם בחכמה', שם מתגלה הקומה של הצורת אדם - למעלה ולמטה, לעומת כך מדרגת

¹¹ תפיסת הבינה היא החלל שקדם לעולם שכולו עגול ושורשו בנקודת האמצע, לעומת תפיסת החכמה שהיא בא"ק שם מתגלה צורת אדם ושם מתגלה למעלה ולמטה מכוח הקו שמתלבש בתוך הא"ק.

אלא מחמת שמתגלה שם נקודת האמצע.

בעקידת יצחק הדברים מתגלים בבהירות. מהות העקידה היא מסירות נפש, נקודת הביטול, כאשר אברהם אבינו בא לשחוט את יצחק הוא עושה זאת במקום של הגרון, כי שם דייקא מתגלה מדרגת הבינה שהיא מדרגת הביטול.

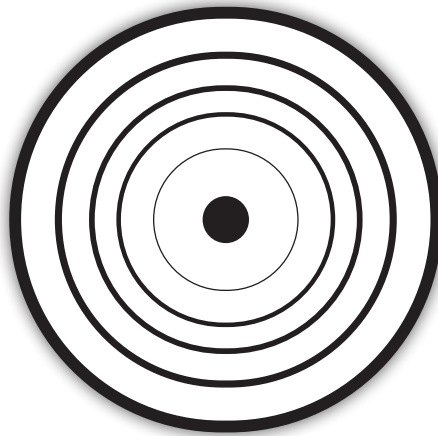
אלו הם בכללות שתי הדרכים בעבודה מצד מד' רגת המוחין - קו ימין וקו שמאל.

קו ימין - מוח החכמה, גילוי מדרגת הצורת אדם, קומה שלמה מלעילא לתתא

קו שמאל - מוח הבינה, עבודת הביטול לנקודת האמצע שבעיגול.

רת האדם רק קו אמצע, הוא מקום הגרון^י, בשאר כל גופו של האדם מלבד קו האמצע יש גם את הקווים שבצד, כגון בגוף יש ידים מצדיו, ברגלים יש אות ברית קודש ומצדיו רגלים. המקום היחיד באדם שנראה שיש רק קו אמצע וגם הוא צר ואין לו רוחב, זה בגרון. יתר על כן, הגרון נמצא במקום הצוואר שנקרא כן מלשון אור - צר, וש המקום הצר ביותר בקומת האדם זה הגרון-צוואר אותיות אוצר - אור צר - זה המקום הצר ביותר בקומת האדם. במקום הצר ביותר בקומת האדם מתגלה שהעיקר האו נקודת האמצע, קו האמצע, ומצד כך הבינה נמצאת דייקא במקום הגרון לא רק מחמת שהיא מחברת בין הראש לגוף - בין עליון לתחתון,

^י כמובן גם שם יש שלושה קווים בסוד שר המשקים, שר הטבחים ושר האופים כנודע, אולם זהו המקום הצר ביותר בצורת האדם והוא נראה כקו אחד

צורת אדם

בנושא חיך

יום שני יג' טבת תשפ"ה

רח' הרב בלוי 33 ירושלים 20:30